Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

16. srpnja 2015.*

„Prethodno pitanje – Slobodno kretanje robe – Članci 34. UFEU-a do 36. UFEU-a – Mjere s istovrsnim učinkom – Direktiva 94/11/EZ – Članci 3. i 5. – Iscrpno usklađivanje – Zabrana ograničavanja stavljanja na tržište obuće koja udovoljava zahtjevima označivanja Direktive 94/11 – Nacionalno zakonodavstvo koje zahtijeva prikaz zemlje podrijetla na oznaci koja se odnosi na proizvode proizvedene u inozemstvu uz uporabu izraza na talijanskom jeziku ‚pelle' – Proizvodi pušteni u slobodan promet"

U predmetu C-95/14,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Tribunale di Milano (Italija), odlukom od 20. veljače 2014., koju je Sud zaprimio 27. veljače 2014., u postupku

Unione Nazionale Industria Conciaria (UNIC),

Unione Nazionale dei Consumatori di Prodotti in Pelle, Materie Concianti, Accessori e Componenti (Uni.co.pel)

protiv

FS Retail,

Luna Srl,

Gatsby Srl,

SUD (treće vijeće),

u sastavu M. Ilešič, predsjednik vijeća, A. Ó Caoimh, C. Toader (izvjestiteljica), E. Jarašiūnas i C. G. Fernlund, suci,

nezavisna odvjetnica: E. Sharpston,

tajnik: L. Carrasco Marco, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 15. siječnja 2015.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za Unione Nazionale Industria Conciaria (UNIC), G. Floridia, A. Tornato, M. Mussi, A. Fratini i G. P. Geminiani, *avvocati*,

* Jezik postupka: talijanski

— za Unione Nazionale dei Consumatori di Prodotti in Pelle, Materie Concianti, Accessori e Componenti (Uni.co.pel), G. Floridia, A. Tornato, M. Mussi, G. P. Geminiani i A. Fratini, *avvocati*,

— za FS Retail, M. Sapio, *avvocato*,

— za Luna Srl, A. Cattel i M. Concetti, *avvocati*,

— za Gatsby Srl, A. Terenzi, *avvocato*,

— za češku vladu, M. Smolek, u svojstvu agenta,

— za njemačku vladu, T. Henze i J. Möller, u svojstvu agenata,

— za nizozemsku vladu, M. Bulterman, B. Koopman i H. Stergiou, u svojstvu agenata,

— za švedsku vladu, A. Falk, C. Meyer-Seitz, U. Persson, N. Otte Widgren, K. Sparrman, L. Swedenborg, E. Karlsson i F. Sjövall, u svojstvu agenata,

— za Europsku komisiju, G. Gattinara i G. Zavvos, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 23. travnja 2015.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 34. UFEU-a do 36. UFEU-a, članaka 3. i 5. Direktive 94/11/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. ožujka 1994. o usklađivanju prava i drugih propisa država članica u odnosu na označivanje materijala korištenih u glavnim dijelovima obuće namijenjene prodaji potrošaču (SL L 100, str. 37.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 57., str. 66.) i članka 60. Uredbe (EU) br. 952/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2013. o Carinskom zakoniku Unije (SL L 269, str. 1.; u daljnjem tekstu: Carinski zakonik Unije).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između, s jedne strane, Unione Nazionale Industria Conciaria (UNIC), nacionalnog sindikata učlanjenog u talijanski industrijski savez koji udružuje i predstavlja glavne operatore u sektoru kožarske industrije, i Unione Nazionale dei Consumatori di Prodotti in Pelle, Materie Concianti, Accessori e Componenti (Uni.co.pel), neprofitne udruge potrošača čiji je cilj društvena solidarnost, te, s druge strane, FS Retaila, Lune Srl i Gatsbyja Srl, društava talijanskog prava, o stavljanju na tržište u Italiji, bez oznake zemlje podrijetla proizvoda, obuće koja na unutarnjem potplatu nosi generički naziv na talijanskom jeziku „pelle“ (koža) ili „vera pelle“ (prava koža).

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Na temelju članka 8. Direktive 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka osiguravanja informacija u području tehničkih normi i propisa (SL L 204, str. 37.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 42., str. 58.), kako je izmijenjena Direktivom 98/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 20. srpnja 1998. (SL L 217, str. 18.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 55., str. 11.; u daljnjem tekstu: Direktiva 98/34), države članice Europskoj komisiji načelno moraju dostaviti sve nacrte tehničkih

propisa koje žele donijeti. One Komisiji također pružaju obrazloženje u kojemu navode razloge za usvajanje tehničkog propisa, ako to već nije pojašnjeno u nacrtu. Komisija o nacrtu tehničkog propisa i svim dokumentima koji su joj dostavljeni obavješćuje ostale države članice. Države članice Komisiji bez odlaganja dostavljaju konačan tekst tehničkog propisa.

4 Prema odredbama članka 9. te direktive, usvajanje nacrta tehničkog propisa dostavljenog u skladu s člankom 8. mora se odgoditi do isteka roka od tri mjeseca od dana kada je Komisija primila obavijest o nacrtu tehničkog propisa. Taj članak, među ostalim, propisuje da se taj rok produžuje na šest mjeseci ako Komisija ili druga država članica dostavi detaljno mišljenje u kojem se navodi da bi predviđena mjera mogla stvoriti prepreke slobodnom kretanju robe na unutarnjem tržištu. Rok odgode produžuje se na dvanaest mjeseci ako, unutar tri mjeseca od datuma primitka obavijesti, Komisija najavi da namjerava donijeti odnosno predložiti zakonodavstvo o predmetu obuhvaćenom nacrtom tehničkog propisa.

5 Članak 24. Uredbe (EZ) br. 2913/92 Vijeća od 12. listopada 1992. o Carinskom zakoniku Zajednice (SL L 302, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 2., svezak 2., str. 110.) određuje:

„Roba čija proizvodnja uključuje više od jedne zemlje smatrat će se podrijetlom iz zemlje u kojoj je prošla posljednju bitnu gospodarski opravdanu preradu ili obradu u trgovačkom društvu koje je opremljeno za tu svrhu i dovodi do proizvodnje novog proizvoda ili predstavlja važnu fazu proizvodnje.“

6 Carinski zakonik Unije, koji je stupio na snagu 31. listopada 2013., stavio je izvan snage Uredbu br. 2913/92. Ipak, članak 60. tog zakonika, čiji je sadržaj u bitnome istovjetan sadržaju članka 24. Uredbe br. 2913/92, primjenjuje se, na temelju članka 288. stavka 2. navedenog zakonika, tek od 1. svibnja 2016.

7 Prva do treće te peta i sedma uvodna izjava Direktive 94/11 određuju:

„budući da u nekim državama članicama postoje uredbe o označivanju obuće u svrhu zaštite i informiranja javnosti kao i osiguranja opravdanih interesa industrije;

budući da različitost tih uredbi može dovesti do stvaranja prepreka trgovini unutar Zajednice narušavajući tako funkcioniranje unutarnjeg tržišta;

budući da se pojedinosti zajedničkog sustava označivanja obuće trebaju precizno utvrditi kako bi se izbjegli problemi koji mogu nastati zbog postojanja različitih sustava;

[…]

budući da je u interesu i potrošača i industrije obuće uvesti sustav kojim će se smanjiti rizik prijevare navodeći pravu prirodu materijala upotrijebljenih u glavnim dijelovima obuće;

[…]

budući da je usklađivanje nacionalnih zakonodavstava prikladan način uklanjanja ovih prepreka slobodnoj trgovini; budući da pojedine države članice ne mogu postići ovaj cilj na zadovoljavajući način; budući da ova Direktiva utvrđuje samo one uvjete koji su prijeko potrebni za slobodno kretanje proizvoda na koje se ona odnosi,

[…]“

8 Članak 1. stavak 1. drugi podstavak te direktive propisuje:

„Za potrebe ove Direktive ‚obuća' znači svi proizvodi s pričvršćenim potplatima (donjištima) namijenjeni za zaštitu ili pokrivanje stopala, uključujući dijelove koji se zasebno stavljaju na tržište, a na koje se odnosi Prilog I."

9 Članak 2. te direktive određuje:

„1. Države članice poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale da sva obuća stavljena na tržište udovoljava zahtjevima označivanja ove Direktive, ne dovodeći u pitanje druge relevantne [odredbe] Zajednice.

2. Kad se obuća stavlja na tržište, a nije u skladu s odredbama etiketiranja, nadležna će država članica poduzeti odgovarajuće aktivnosti kao što je određeno u njenom nacionalnom zakonodavstvu."

10 Članak 3. navedene direktive glasi:

„Ne dovodeći u pitanje druge relevantne odredbe Zajednice, države članice neće zabraniti ili ograničiti stavljanje na tržište obuće koja udovoljava zahtjevima označivanja ove Direktive, primjenom neusklađenih nacionalnih odredbi koje određuju označivanje određenih vrsta obuće ili obuće općenito."

11 Članak 4. te iste direktive određuje:

„1. Označivanje pruža podatke o materijalu, utvrđene u skladu s Prilogom I., koji tvori najmanje 80% površine gornjišta cipele te podstave i uložne tabanice obuće, i najmanje 80% količine potplata (donjišta). Ako nijedan od materijala, koji se koristi za obuću, nema traženih 80% površine ili količine, treba navesti podatke za dva glavna materijala.

2. Podaci se nalaze na obući. Proizvođač ili njegov ovlašteni agent s poslovnim nastanom u Zajednici može odabrati piktograme ili pisane oznake na najmanje jednom jeziku ili jezicima koje će utvrditi države članice potrošnje u skladu s Ugovorom, kao što je utvrđeno i objašnjeno u Prilogu I. Države članice u svojim nacionalnim odredbama osiguravaju odgovarajuću obaviještenost potrošača o značenju ovih piktograma te osiguravaju da takve odredbe ne stvaraju prepreke trgovini.

3. Za potrebe ove Direktive, označivanje podrazumijeva pričvršćivanje traženih podataka na najmanje jedan proizvod obuće u svakom paru. Ovo se može postići utiskivanjem, u obliku naljepnice, žigom ili pričvršćenom etiketom.

4. Oznaka mora biti vidljiva, sigurno pričvršćena i lako dostupna, a dimenzije piktograma moraju biti dovoljno velike kako bi se podaci sadržani na njima lako razumjeli. Oznaka nikako ne smije potrošača navesti na pogrešno zaključivanje.

5. Proizvođač ili njegov ovlašteni agent s poslovnim nastanom u Zajednici odgovoran je za nabavljanje oznaka i za točnost podataka navedenih na njima. Ako ni proizvođač ni njegov ovlašteni agent nisu uspostavili poslovni nastan u Zajednici, ovu obvezu preuzima osoba odgovorna za stavljanje obuće na tržište Zajednice. Trgovac na malo odgovoran je za obuću i osigurava njezinu prodaju s odgovarajućom oznakom propisanom ovom Direktivom."

12 U smislu članka 5. Direktive 94/11:

„Ako je potrebno, dodatni pisani podaci pričvršćeni su na oznaku i mogu popratiti informacije određene ovom Direktivom. Međutim, države članice ne mogu zabraniti ni spriječiti stavljanje na tržište one obuće koja udovoljava zahtjevima ove Direktive, u skladu s člankom 3."

Talijansko pravo

13 Članak 3. stavak 2. Zakona br. 8 od 14. siječnja 2013. o novim odredbama o upotrebi izraza na talijanskom jeziku „ cuoio“, „pelle“ i „pelliccia“ te njihovih izvedenica ili istoznačnica (GURI br. 25 od 30. siječnja 2013.; u daljnjem tekstu: Zakon br. 8/2103) određuje, među ostalim, da „[je] zabranjeno stavljati u prodaju ili na drugi način stavljati na tržište – uz korištenje izraza ‚cuoio' [koža], ‚pelle' [koža], ‚pellicia' [krzno] i njihovih izvedenica ili istoznačnica, kao pridjeva ili imenica, ili kao prefiksa ili sufiksa u drugim riječima ili pod generičkim nazivima ‚pellame' [koža], ‚pelletteria' ili ‚pellicceria' [krzna], prevedenih na neki drugi jezik koji nije talijanski – proizvode koji nisu dobiveni isključivo od životinjske kože koja je posebno obrađena kako bi se sačuvala njezina prirodna svojstva i, u svakom slučaju, proizvode osim onih spomenutih u članku 1.“. Proizvodi dobiveni obradom u trećim zemljama koji nose spomenute izraze na talijanskom jeziku obavezno moraju nositi oznaku zemlje podrijetla.

14 Primjenom tog nacionalnog propisa nastaje neoboriva pretpostavka dovođenja potrošača u zabludu stavljanjem na tržište proizvoda od kože koja nije talijanskog podrijetla, a koji sadržavaju izraze na talijanskom jeziku.

15 Zakon br. 8/2103 ne razlikuje robu proizvedenu u trećim zemljama i onu koja je zakonito izrađena ili stavljena na tržište u državi članici Europske unije koja nije Talijanska Republika.

16 Na temelju članka 4. tog zakona, povreda zabrane stavljanja na tržište iz tog propisa dovodi do primjene upravnih sankcija u iznosu od 10.000 do 50.000 eura kao i administrativne zapljene predmetne robe.

Činjenice u glavnom postupku i prethodna pitanja

17 Zahtjevom za privremenu pravnu zaštitu podnesenim 27. rujna 2013. sudu koji je uputio zahtjev UNIC i Uni.co.pel zatražili su donošenje hitnih privremenih mjera protiv tuženika u glavnom postupku.

18 Tužitelji u glavnom postupku potonjima prigovaraju da na talijanskom državnom području, protivno Zakonu br. 8/2013, stavljaju na tržište obuću koja na uložnoj tabanici nosi generički naziv na talijanskom jeziku „pelle“ (koža) ili „vera pelle“ (prava koža), bez ikakve oznake zemlje podrijetla proizvoda. Tužitelji ističu da to javnost dovodi do pogrešnog zaključka u pogledu podrijetla kože, kojoj pogrešno pripisuje talijansko podrijetlo zbog oznake na talijanskom jeziku pričvršćene na proizvod. Osim toga, oznaka „pelle“ ili „vera pelle“ pričvršćena na uložnu tabanicu dovodi do pogrešnog uvjerenja da je obuća u cijelosti, uključujući njezine kožne dijelove, talijanskog podrijetla, što nije slučaj.

19 Tužitelji su zbog toga od suda koji je uputio zahtjev zatražili da tuženicima iz glavnog postupka naloži da na talijanskom tržištu više ne puštaju u promet takvu obuću kad ne sadržava naznaku zemlje podrijetla upotrijebljene kože. Također zahtijevaju da uz taj nalog bude izrečena i novčana kazna.

20 Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je određena obuća, koja je predmet spora koji je u tijeku pred tim sudom, proizvedena u trećim zemljama poput Kine, na što upućuje plastična oznaka pričvršćena na potplatu. Ipak, tužitelji u glavnom postupku misle da ta oznaka nije u skladu sa zahtjevima Zakona br. 8/2013 jer se ne odnosi posebno na podrijetlo kože koja je dio obuće, već na podrijetlo obuće u cjelini. Stoga u takvim okolnostima pričvršćivanje oznake „vera pelle“ na uložnu tabanicu potrošača može dovesti do uvjerenja da je ta obuća, iako proizvedena u inozemstvu, izrađena od kože talijanskog podrijetla. Nasuprot tomu, u pogledu druge obuće europsko ili izvaneuropsko podrijetlo upotrijebljene kože bilo bi sporno.

21 Sud koji je uputio zahtjev ponajprije navodi da, na temelju presude Eggers (13/78, EU:C:1978:182, t. 25.), predmetne odredbe Zakona br. 8/2013 mogu predstavljati mjere čiji je učinak istovrstan količinskim ograničenjima suprotnima pravu Unije jer je pretpostavka kvalitete koja je povezana sa smještajem cijelog proizvodnog procesa ili njegova dijela na nacionalnom području, a koja na taj način ograničava ili stavlja u nepovoljan položaj proces čije se faze u cijelosti ili dijelu odvijaju u drugim državama članicama, nespojiva s jedinstvenim tržištem.

22 Taj sud također pita protivi li se pravo Unije tom nacionalnom propisu samo kad se on odnosi na proizvode od kože koji su obrađeni i zakonito stavljeni na tržište u državama članicama ili i kad se odnosi na proizvode od kože koji su obrađeni u trećim zemljama i još nisu zakonito stavljeni na tržište u Europskoj uniji.

23 Potom se taj sud pita treba li smatrati da članak 3. Zakona br. 8/2013, kojim se zabranjuje promet obuće čije su oznake ipak u skladu sa zahtjevima Direktive 94/11, nameće obvezu označivanja podrijetla koja nije u skladu s člankom 5. navedene direktive.

24 Naposljetku, taj sud želi znati protive li se nacionalnom propisu iz glavnog postupka Carinski zakonik Unije i pravilo prema kojem roba u čiju su proizvodnju uključene dvije zemlje ili više njih ima podrijetlo u zemlji u kojoj je izvršena posljednja značajna prerada ili obrada.

25 U tim je okolnostima Tribunale di Milano odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Protive li se valjano tumačeni članci [34. UFEU-a do 36. UFEU-a] primjeni članka 3. stavka 2. Zakona br. 8/2013 – koji nameće obvezu označivanja zemlje podrijetla na proizvodima koji su izrađeni u trećim zemljama i koji su označeni [talijanskim] izrazom ‚pelle' – na proizvode od kože koja je zakonito obrađena ili stavljena na tržište u drugim državama članicama Europske unije jer takav nacionalni zakon predstavlja mjeru s istovrsnim učinkom kao količinska ograničenja, koja su zabranjena člankom 34. UFEU-a i nisu opravdana člankom 36. UFEU-a?

2. Protive li se valjano tumačeni članci [34. UFEU-a do 36. UFEU-a] primjeni članka 3. stavka 2. Zakona br. 8/2013 – koji nameće obvezu označivanja zemlje podrijetla na proizvodima koji su izrađeni u trećim zemljama i koji su označeni [talijanskim] izrazom ‚pelle' – na proizvode od kože koja je izrađena u zemljama koje nisu članice Unije i koji nisu zakonito stavljeni na tržište Unije jer takav nacionalni zakon predstavlja mjeru s istovrsnim učinkom kao količinska ograničenja, koja su zabranjena člankom 34. UFEU-a i nisu opravdana člankom 36. UFEU-a?

3. Protive li se valjano tumačeni članci 3. i 5. Direktive 94/11/EZ primjeni članka 3. stavka 2. Zakona br. 8/2013 – koji nameće obvezu označivanja zemlje podrijetla na proizvodima koji su izrađeni u trećim zemljama i koji su označeni talijanskim izrazom ‚pelle' – na proizvode od kože koja je zakonito obrađena i stavljena na tržište u drugim državama članicama Unije?

4. Protive li se valjano tumačeni članci 3. i 5. Direktive 94/11/EZ primjeni članka 3. stavka 2. Zakona br. 8/2013, koji nameće obvezu označivanja zemlje podrijetla, na proizvode od kože koja je izrađena u zemljama koje nisu članice Unije ili koji nisu zakonito stavljeni na tržište u Uniji?

5. Protivi li se valjano tumačen članak 60. Uredbe br. 952/2013 primjeni članka 3. stavka 2. Zakona br. 8/2013 – koji nameće obvezu označivanja države podrijetla na proizvodima koji su izrađeni u trećim zemljama i koji su označeni talijanskim izrazom ‚pelle' – na proizvode od kože koja je izrađena u državama članicama Unije ili koji nisu zakonito stavljeni u prodaju unutar Unije?

6. Protivi li se valjano tumačen članak 60. Uredbe br. 952/2013 primjeni članka 3. stavka 2. Zakona br. 8/2013 – koji nameće obvezu označivanja države podrijetla na proizvodima koji su izrađeni u trećim zemljama i koji su označeni talijanskim izrazom ‚pelle' – na proizvode od kože koja je izrađena u zemljama koje nisu članice Europske unije i koji nisu zakonito stavljeni na tržište unutar Unije?"

O prethodnim pitanjima

O Direktivi 98/34

26 Najprije valja napomenuti da se Europska komisija poziva na neprimjenjivost odredaba Zakona br. 8/2013 u dijelu u kojem su one donesene u razdoblju odgode od tri mjeseca iz članka 9. Direktive br. 98/34.

27 Komisija potvrđuje da je 29. studenoga 2012. primila obavijest o Zakonu br. 8/2013 te je, u skladu s člankom 9. stavkom 1. Direktive 98/34, navela da bi rok za donošenje tog zakona trebao biti odgođen do 1. ožujka 2013. Očitim kršenjem te odredbe, Zakon br. 8/2013 donesen je 14. siječnja 2013. te je stupio na snagu 14. veljače 2013.

28 UNIC i Uni.co.pel potvrdili su na raspravi informacije koje je pružila Komisija i dodali da su talijanske vlasti poduzele mjere za uklanjanje te povrede obveznih odredaba Direktive 98/34 tako što su na temelju članka 26. Zakona br. 161 od 30. listopada 2014. stavile izvan snage Zakon br. 8/2013. Prema tom zakonu o stavljanju izvan snage drugog zakona, novi propis iz tog područja mora se donijeti unutar dvanaest mjeseci, uz poštovanje obveza o obavješćivanju o tehničkim propisima iz Direktive 98/34.

29 U tom pogledu valja podsjetiti da se tehnički propis ne može primijeniti kad nije dostavljen u skladu s člankom 8. stavkom 1. Direktive 98/34 ili kad je dostavljen, ali je prihvaćen i izvršen prije isteka roka odgode od tri mjeseca iz članka 9. stavka 1. navedene direktive (vidjeti presude CIA Security International, C-194/94, EU:C:19936:172, t. 41., 44. i 54. kao i Unilever, C-443/98, EU:C:2000:496, t. 49.).

30 Posljedično tomu, u glavnom predmetu na sudu koji je uputio zahtjev jest da provjeri je li Zakon br. 8/2013 stupio na snagu protivno roku odgode iz članka 9. Direktive 98/34. U slučaju potvrdnog odgovora, nepoštovanje tog roka čini bitnu povredu postupka koja može dovesti do neprimjenjivosti predmetnog tehničkog propisa. Kao što je to nezavisna odvjetnica navela u točkama 44. do 47. svojeg mišljenja, članak 3. stavak 2. Zakona br. 8/2103 u takvom slučaju nije moguće primijeniti protiv pojedinaca.

31 Ipak, budući da za pitanja u vezi s tumačenjem prava Unije koja je postavio nacionalni sud u zakonskom i činjeničnom okviru koji je sam nadležan utvrditi i čiju točnost Sud ne provjerava vrijedi pretpostavka relevantnosti (presuda Melki i Abdeli, C-188/10 i C-189/10, EU:C:2010:363, t. 27. kao i navedena sudska praksa), na pitanja koja je postavio sud koji je uputio zahtjev valja odgovoriti.

Prvo i treće pitanje

32 Svojim prvim i trećim pitanjem, koja valja razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članke 34. UFEU-a do 36. UFEU-a kao i članke 3. i 5. Direktive 94/11 tumačiti na način da se protive propisu države članice poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, kojim se, među ostalim, zabranjuje stavljanje na tržište kožnih dijelova obuće podrijetlom iz drugih država članica ili trećih zemalja i koja je u tom posljednjem slučaju već stavljena na tržište u drugoj državi članici ili u predmetnoj državi članici, kad ti proizvodi ne sadržavaju oznaku zemlje podrijetla.

33 Budući da se ta dva pitanja odnose na tumačenje kako primarnog prava tako i Direktive 94/11, najprije valja podsjetiti da, prema ustaljenoj sudskoj praksi, svaku nacionalnu mjeru u području koje je iscrpno usklađeno na razini Unije valja ocjenjivati u svjetlu odredaba te mjere usklađivanja, a ne s obzirom na odredbe primarnog prava (presude Gysbrechts i Santurel Inter, C-205/07, EU:C:2008:730, t. 33. kao i Komisija/Belgija, C-421/12, EU:C:2014:2064, t. 63.).

34 Na prvome mjestu valja istražiti je li usklađivanje koje je izvršeno tom direktivom, osobito člancima 3. i 5., iscrpne naravi.

35 U tu svrhu, na Sudu je da ispita te odredbe vodeći računa ne samo o njihovu tekstu već i o kontekstu u kojem se nalaze te ciljevima propisa kojeg su dio (vidjeti presudu Sneller, C-442/12, EU:C:2013:717, t. 21. i navedenu sudsku praksu).

36 Iz uvodnih izjava 1. do 3. i 7. Direktive 94/11 proizlazi da je njezin cilj precizno utvrditi dijelove zajedničkog sustava označivanja obuće kako bi se izbjegli problemi uzrokovani različitošću nacionalnih zakonodavstava u tom području koji mogu dovesti do stvaranja prepreka trgovini unutar Unije. Usklađivanje tih zakonodavstava smatra se prikladnim načinom uklanjanja tih prepreka slobodnoj trgovini, s obzirom na to da pojedine države članice ne mogu postići taj cilj na zadovoljavajući način.

37 Kao što je to u točkama 58. i 59. svojeg mišljenja navela nezavisna odvjetnica, povezano tumačenje članaka 1. i 4. kao i priloga I. Direktivi 94/11 otkriva da oni ne utvrđuju minimalne zahtjeve u odnosu na označivanje materijala korištenih u glavnim dijelovima obuće, već predviđaju iscrpna pravila. Države članice stoga nemaju pravo donijeti strože zahtjeve.

38 Iako je točno da na temelju članka 5. navedene direktive države članice mogu dopustiti da „dodatni pisani podaci“ budu „pričvršćeni na oznaku“ kako bi „popratili informacije određene ovom Direktivom“, također stoji da, u skladu s istim člankom 5., države članice ne mogu „zabraniti ni spriječiti stavljanje na tržište one obuće koja udovoljava zahtjevima ove Direktive, u skladu s člankom 3.“.

39 Iz doslovnog tumačenja navedenih članaka 3. i 5., u vezi s ciljevima Direktive 94/11, proizlazi da ona uvodi iscrpno usklađivanje u pogledu sadržaja samih obveza označivanja materijala korištenih u glavnim dijelovima obuće koje, jednom kad su ispunjene, državama članicama zabranjuju ograničavanje stavljanja tih proizvoda a tržište.

40 U pogledu tih razmatranja, nacionalni propis o kojem je riječ u glavnom postupku, u dijelu u kojem se odnosi na označivanje kožnih dijelova obuće podrijetlom iz drugih država članica ili već stavljene u slobodan promet na području Unije, mora se ocjenjivati samo u odnosu na odredbe Direktive 94/11, a ne na odredbe primarnog prava.

41 Kad je riječ, kao drugo, o ocjeni u odnosu na Direktivu 94/11, valja podsjetiti da se mjere liberalizacije trgovine između država članica, poput Direktive 94/11, na istovjetan način primjenjuju kako na proizvode podrijetlom iz država članica tako i na proizvode podrijetlom iz trećih zemalja koji su u slobodnom prometu u Uniji. U tom pogledu Sud je pojasnio da su, u odnosu na slobodno kretanje robe unutar Unije, proizvodi koji su u slobodnom prometu definitivno i potpuno izjednačeni s proizvodima podrijetlom iz država članica (vidjeti u tom pogledu presudu Tezi Textiel/Komisija, 59/84, EU:C:1986:102, t. 26.).

42 Na temelju članka 3. te direktive, „države članice neće zabraniti ili ograničiti stavljanje na tržište obuće koja udovoljava zahtjevima označivanja ove Direktive, primjenom neusklađenih nacionalnih odredbi koje određuju označivanje određenih vrsta obuće ili obuće općenito“.

43 U skladu s člankom 4. Direktive 94/11 i njezinim prilogom I., označivanje te vrste proizvoda pruža podatke o materijalu korištenom za njihovu izradu (koža, koža korigiranog lica, tekstil ili drugi materijali). Obveza navođenja zemlje podrijetla kože, poput one određene propisom o kojem je riječ u glavnom postupku, stoga tom direktivom nije predviđena.

44 U tom pogledu valja podsjetiti da je Sud već presudio, kad je riječ o tumačenju članka 34. UFEU-a, da informacije ili oznake podrijetla, poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku, imaju za cilj omogućiti potrošačima da razlikuju nacionalne od uvezenih proizvoda te im također daju mogućnost da izraze svoje eventualne predrasude u vezi sa stranim proizvodima. Na jedinstvenom unutarnjem tržištu zahtjev označivanja podrijetla ne samo da čini težim stavljanje u promet u državi članici robe proizvedene u drugim državama članicama u predmetnim sektorima nego također dovodi do zaustavljanja gospodarskog ispreplitanja u okviru Unije, stavljajući u nepovoljan položaj prodaju robe proizvedene na temelju podjele rada između država članica (vidjeti u tom smislu presudu Komisija/Ujedinjena Kraljevina, 207/83, EU:C:1985:161, t. 17.).

45 Osim toga, iz sudske prakse koja se odnosi na istu odredbu proizlazi da jezični zahtjevi, poput onih utvrđenih propisom države članice o kojem je riječ u glavnom postupku, predstavljaju prepreku trgovini u Uniji u mjeri u kojoj proizvodi podrijetlom iz drugih država članica moraju nositi drukčije oznake, što dovodi do dodatnih troškova pakiranja (presuda Colim, C-33/97, EU:C:1999:274, t. 36.).

46 U odnosu na prethodna razmatranja, na prvo i treće pitanje valja odgovoriti tako da članke 3. i 5. Direktive 94/11 treba tumačiti na način da se protive zakonodavstvu države članice, poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, koje, među ostalim, zabranjuje stavljanje na tržište kožnih dijelova obuće podrijetlom iz drugih država članica ili trećih zemalja i koja je u tom posljednjem slučaju već stavljena na tržište u drugoj ili odnosnoj državi članici, kad ti proizvodi ne sadržavaju podatak o zemlji podrijetla.

Drugo i četvrto pitanje

47 Svojim drugim i četvrtim pitanjem, koja valja razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti nastoji saznati treba li članke 34. UFEU-a do 36. UFEU-a i članke 3. i 5. Direktive 94/11 tumačiti na način da se protive nacionalnom propisu, poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, zabranjujući, među ostalim, stavljanje na tržište kožnih dijelova obuće podrijetlom iz trećih zemalja koja još nije zakonito stavljena na tržište na području Unije, ako ti proizvodi ne sadržavaju informaciju o zemlji podrijetla.

48 Prema samim riječima suda koji je uputio zahtjev, ta pitanja odnose se na kožne dijelove obuće podrijetlom iz trećih zemalja koja na području Unije, uključujući talijansko područje, još nije puštena u slobodan promet.

49 U tom pogledu, na prvome mjestu valja podsjetiti da je, u skladu s člankom 28. UFEU-a, među državama članicama zabranjeno nametati uvozne i izvozne carine ili bilo koja davanja s istovrsnim učinkom, pri čemu se ta zabrana primjenjuje kako „na proizvode podrijetlom iz država članica“ tako i „na proizvode iz trećih zemalja koji su u slobodnom prometu u državama članicama“.

50 Prema članku 29. UFEU-a, smatra se da su proizvodi iz treće zemlje u slobodnom prometu u nekoj državi članici ako je udovoljeno svim uvoznim formalnostima i ako su u toj državi članici naplaćene sve propisane carine i davanja s istovrsnim učinkom te ako za takve proizvode nije iskorištena povlastica potpunog ili djelomičnog povrata takvih carina ili davanja.

51 Iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje i nacionalnog spisa jasno je ipak da su proizvodi o kojima je riječ stavljeni na tržište u Italiji i da su stoga već pušteni u slobodan promet na području Unije u smislu članka 29. UFEU-a.

52 Valja naglasiti da se, s jedne strane, u odnosu na te proizvode primjenjuje odgovor na prvo i treće pitanje koji je Sud pružio u točkama 32. do 46. ove presude.

53 S druge strane, budući da se drugo i četvrto pitanje izričito odnose na proizvode koji još nisu pušteni u slobodan promet na području Unije, slijedi da su ta pitanja hipotetske naravi.

54 U tom pogledu valja podsjetiti da Sud može odbiti odgovoriti na prethodno pitanje koje je postavio nacionalni sud kada je očito da zahtijevano tumačenje prava Unije nema nikakve veze sa stvarnošću ili predmetom glavnog postupka, kada je problem hipotetske naravi ili kada Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima koji su mu potrebni da bi pružio koristan odgovor na pitanja koja su mu postavljena (presuda Stark, C-293/10, EU:C:2011:355, t. 25. i navedena sudska praksa).

55 Stoga valja utvrditi da je drugo i četvrto pitanje nedopušteno.

Peto i šesto pitanje

56 Svojim petim i šestim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 60. Carinskog zakonika Unije tumačiti na način da se protivi nacionalnom zakonodavstvu poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku.

57 Kao prvo valja primijetiti da, iako sud koji je uputio zahtjev traži tumačenje članka 60. Carinskog zakonika Unije, taj članak stupit će na snagu tek 1. svibnja 2016. Stoga se valja izjasniti o tumačenju članka 24. Uredbe br. 2913/92, koja je bila na snazi u vrijeme nastanka činjenica iz glavnog postupka i koja ima sadržaj istovjetan onomu članka 60.

58 Prema članku 24. Uredbe br. 2913/92, u svrhu utvrđivanja uvoznih ili izvoznih carina, „roba čija proizvodnja uključuje više od jedne zemlje smatrat će se podrijetlom iz zemlje u kojoj je prošla posljednju bitnu […] preradu ili obradu“.

59 Ta odredba pruža zajedničku definiciju pojma podrijetla robe, koji čini prijeko potrebno sredstvo za osiguranje jedinstvene primjene zajedničke carinske tarife kao i svih drugih mjera za uvoz ili izvoz robe koje je usvojila Unija ili države članice (vidjeti u tom smislu presudu Gesellschaft für Überseehandel, 49/76, EU:C:1977:9, t. 5.).

60 Iz toga slijedi, s jedne strane, da se ta odredba ne odnosi na sadržaj informacije namijenjene potrošačima putem elemenata označivanja obuće.

61 S druge strane, kao što je to navela i Komisija, budući da članak 3. stavak 2. Zakona br. 8/2013 ne predviđa nijedan kriterij koji omogućuje definiranje podrijetla proizvoda ovisno o mjestu „posljednje značajne obrade ili prerade“ u smislu članka 24. Uredbe br. 2913/92, valja utvrditi da odluka kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku ne dopušta utvrđivanje veze između tumačenja tog članka 24. i rješenja spora u glavnoj stvari.

62 U mjeri u kojoj odgovor Suda na peto i šesto pitanje nije relevantan za rješenje spora u glavnom postupku, valja utvrditi da su, vodeći računa o sudskoj praksi navedenoj u točki 54. ove presude, ta pitanja nedopuštena.

Troškovi

63 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se

Slijedom navedenoga, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Članke 3. i 5. Direktive 94/11/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. ožujka 1994. o usklađivanju prava i drugih propisa država članica u odnosu na označivanje materijala korištenih u glavnim dijelovima obuće namijenjene prodaji potrošaču treba tumačiti na način da se protive zakonodavstvu države članice poput onoga o kojem je riječ u glavnom postupku, koje, među ostalim, zabranjuje stavljanje na tržište kožnih dijelova obuće podrijetlom iz drugih država članica ili trećih zemalja i koja je u tom posljednjem slučaju već stavljena na tržište u drugoj ili odnosnoj državi članici, kad ti proizvodi ne sadržavaju podatak o zemlji podrijetla.

Potpisi